

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla, . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația

București, **CALA RAHOVEI**

Lângă Palatul Justiției

TELEFON N 16/98

Terminându-se de imprimat Tabla de materii pe 1912, care conține 24 coale tipar, am început distribuirea ei tuturor celor ce sunt la curent cu plata abonamentului și au achitat deosebit costul ei de 5 lei.

Rugăm pe cei cari doresc a posedă tabla să trimeată costul ei prin mandat postal.

SUMAR

— **Nervoși, impacienți, autocrați, etc, etc!!** de d-l judecător C. St. Bossie.

JURISPRUDENȚA :

— Casație s. I: C. Papadopol cu Primăria București, Gh. P. Marconici și Al. Donescu (Construcțiunea defectuoasă a unui canal, de ci inundația provenită din cauza lui nu s'a repetat, constituie totuși un viciu al imobilului închiriat, în sensul larg al art. 1422 c. civil, care dă loc la daune);

— Casație s. II: Iosif Petreanu și Rubinstein cu I. B. Brociner pentru calomnie prin presă (Calomnia prin presă nefiind pedepsită de cât atunci când a fost manifestată în public prin unul din mijloacele sau modurile limitativ enunțate de art. 294 c. p., adică prin scrisori, imprimare, etc, cari, pentru a avea caracterul de publicitate, trebuiesc să fie distribuite sau vândute ori expuse spre vânzare, urmează că chestiunea trebuie astfel pusă juraților în cât ei să fie puși în pozițiune a delibera și asupra elementului publicității și anume dacă scrierea calomnioasă fusese vândută sau expusă spre vânzare);

Rezumatele Jurisprudenței Curței noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Servitute de vedere. — Obligațiunea proprietarului fondului aservit. — Nerespectarea distanțelor de a construi. Atingerea dreptului de servitute. — Regulament comunal. — Dacă el poate desființa drepturile de servitute dobândite de o parte pe temeiul legii. — Art. 480, 481 și 634 c. civil; No. 2: Perimare. — Încheiere prin care se determină drepturile părților cum și cotitatea loturilor de împărțit. — Dacă asemenea încheiere se consideră ca un act de procedură care să se poată perima. — Art. 257 pr. civ.; No. 3: Regulamentul legii de improprietărie dela 1878. — Obligațiunea pusă prin art. 8 din regulament. — Termenul de 2 ani. Curgerea acestui termen și în contra moștenitorilor minori ai improprietăritului.

Casație s. II: No. 1: Legea proprietarilor. — Citarea chiriasului la imobilul închiriat, chiar dacă el ar locui în altă parte. — Imobil închiriat pentru o societate de agreement ce n'are existență juridică. — Art. 4 legea proprietarilor; No. 2: Mandat. — Întinderea lui. — Interpretare. — Chestie de fapt. — Apel făcut de avocatul căilor ferate; No. 3: Bigamie. — Pedepșă. — Maximul închisorii. — Admitere de circumstanțe atenuante. — Scoabarea pedepsei până la un an. — Art. 271 și 60 c. penal; No. 4: Legea firmelor. — Comerciant ce operează fără să fi cerut înscrierea firmei. — Convenție. — Competința tribunalului. — Art. 22 l. firmelor.

Casație s. III: No. 1: Prestații comunale. — Tabloul întotmit conform art. 34 din legea drumurilor. — Neopozabilitatea lui decât locuitorilor din comuna respectivă. — Contestație la urmărire. — Admiterea ei; No. 2: Timbru și înregistrare. — Vânzare ce ascunde o împărțea de ascendent, cu caracter de donație. — Constație din

partea fiscului asupra evaluării făcută de părți prin act. — Fixarea taxei în momentul donațiunei, iar nu la moartea ascendentului. — Art. 794 și 795 c. civil; art. 48 al. 1 și 64 litera f din legea timbrului; No. 3: Cambie. — Mijloace ce poate opune debitorul. — Preschimbarea cambiei. — Dovedire. — Inceput de dovadă scrisă rezultând din scrisori. — Completare cu jurământ suppletor. — Mijloc de grabnică soluție. — Respingerea interogatorului și martorilor. Art. 349 c. com.

Nervoși, impacienți, autocrați etc, etc!!

«Le juge est, d'abord, tenu d'avoir
«un vertu qui, malgré les apparences,
«est très rare: il doit savoir écouter.»
Raymond Poincaré.

Posibil să fi avut dreptate cine a spus că nevroza timpurilor moderne este foarte acută. Chestiunea aceasta se găsește tratată nu numai în cărțile de medicină, dar și în revistele noastre de Drept, în cele dintâi, de sigur, mai mult din punct de vedere medical, în cele din urmă din punct de vedere... juridic, cu aplicațiuni practice asupra magistraturii. Și de oarece, după câte știu, toate articolele/de prin reviste cu privire la chestiunile de mai jos au fost scrise de către reprezentanți ai Baroului, o să-mi permit a discuta cu Domniele lor asupra unora din punctele relevante.

Din toate ce s'a arătat prin reviste ar reeși că atât d-nii Avocați cât și justițiabili în genere sufăr multe neajunsuri de pe urma Magistratilor, din care unii ar merge cu «arbitrarul» până la... tiranie! Respect păreriile și impresiile fiecăruia și liber este oricine de a scrie și descrie «nedreptățile» care ar avea loc în templul dreptății. S'ar putea repeta cuvintele: «la motiê de la republique c'est la justice, l'autre motiê c'est la... liberté».

Magistrați nervoși, ușor impresionabili? Cum s'ar susține că nu sunt?! Nu numai printre Magistrați, dar și printre Avocați, Medici, Profesori, etc, există suflute de acelea, care ea și delicatele harpe Eoliene vibrează la cea mai ușoară atingere.

Magistrați autocrați? Mă cutremur la ideea oricărei tiranii! Iată-l deci pe Magistrat parafrazănd celebrele cuvinte ale unui rege al Franței și spunând «la loi, c'est moi». Poate însă că dacă s'ar analiză mai de aproape exemplele care se aduc și prin care se caută a se evidenția acest pretins autocratism, s'ar recăpăta ușor calmul necesar cu ajutorul căruia să putem găsi sub aparența tiraniei suflute blânde ale unor oameni demni de respect, pe care însă sentimentul răspunderii ce privire la multiplele îndatoriri ce le sunt impuse de

lege, îi determină să ia măsuri de acelea, care chiar atunci când dau suficiente rezultate practice pot provoca nemulțumiri. De sigur că idealul ar fi ca măsurile de administrație sau de altă natură, pe care le ia bunăoară Președintele unui Tribunal sau vre-un alt magistrat șef de autoritate, să poată mulțumi pe toată lumea; prin faptul însă că se poate întâmpla contrariul ivindu-se uneori și protestări, fie verbale, fie scrise, prin aceasta nu cred că magistratul să poată fi plasat în rândul... tiranilor! «*Ni cel excès d'honneur, ni celle indignité*». S'a spus și se va mai spune că perfecțiunea e departe de a fi apanajul creațiunilor omenești și acei care se știu infailibili ar fi poate în avantajul lor să păstreze cea mai mare discreție asupra unei atare pretențiuni.

Prin reviste s'a arătat neajunsurile ce sufar! atât d-nii Avocați cât și impaciunții de pe urma magistraților „nervoși”. Și ce ar fi oare dacă și magistrații ar pune mâna pe condei oridecâteori au avut de luptat cu nervii și cu impaciunța d-lor Avocați? Și fiindcă s'a scris și asupra magistraților „autocrați”, nu s'ar putea găsi oare... tirani și printre discipolii lui *Cicero*? Să nu se creadă că spun aceasta cu gândul de a apăra pe magistrații așa ziși «nervoși» sau «impacienți» sau etc. etc., căci posibil ca acei magistrați să nu simtă nevoia vre-unei apărări, ci o spun bazat pe credința pe care o am că ar fi mai potrivit să nu se mai facă asemenea descrieri, în primul rând pentru motivul că sub imperiul necazurilor sistemul nervos al scriitorului e în regulă generală rău conducător de impresiuni, iar în al doilea rând pentru a nu se crede că armonia care există și trebuie să existe între magistrați și avocați ar putea fi idealizată prin descrierea stărilor de nervi ale unora sau ale altora.

Dar... «*il faut prendre le jour tel qu'il vient*». Asemenea descrieri s'au făcut, unele pe un ton blând, altele pe un ton mai mult sau mai puțin ridicat. Și atunci? Mă voi contrazice asupra dorinței ce mi-am permis a exprima mai sus și voi da câteva cazuri culesse din mijlocul acelor care au atâtea de suferit! de pe urma magistraților „nervoși”, „impacienți” etc. etc. Departe de mine gândul de a mă război cu vre-un reprezentant al Baroului, din contra port acestei instituțiuni un desăvârșit respect, fiind pe deplin convins de adevărul celor scrise de către magistratul francez *G. Ransson*: «ce qui demeure vrai, c'est que les bons avocats font «les bons magistrats» și apoi «si nous ne connaissons «de meilleur juge d'un bon avocat qu'un bon magistrat, nous estimons et voudrions nous en faire gloire qu'il «n'est point de plus exacts appréciateurs de notre valeur «professionnelle que les avocats qui nous ont vus à «l'oeuvre».

Nervoși? Sntem bunăoară la un tribunal oarecare. Un proces civil și anume o opoziție în apelul făcut contra unei cărți de judecată pronunțată sub actuala lege a judecătorilor de ocoale. E vorba de o acțiune personală mobilară pentru o sumă mai mare de 1500 lei și neexistând act de pauperitate toate lucrările au fost făcute pe hârtie timbrată. S'a dat o hotărîre la prima instanță și partea nemulțumită făcând apel la Tribunal și respingându-i se ca. nesuștinut a făcut opoziție pe coală timbru de zece lei. La ziua termenului observându-se că opozițiunea e insuficient timbrată față cu dispozițiunile art. 124 din legea judecătorilor de ocoale combinat cu art. 24, No. 5 din legea timbrului, texte de lege pe cât de clare pe atât de categorice, s'a pus această chestiune în debateră pârților,

oponentul susținând prin avocatul său că opoziția e suficient timbrată, iar intimatul susținând contrariul. La urmă Tribunalul a pus în vedere oponentului că spre a se putea da curs opoziției urmează a complectă timbrul și a plăti amenda cuvenită, conform art. 26, 52 ultimul al. și 86 din legea timbrului.

Soluția Tribunalului a nemulțumit adănc pe avocatul oponentului, deși dosarul în nemiloasa sa indiscreție arată că în *acelaș proces* — o aplicare neprevăzută a teoriei coincidenței cauzelor — la unul din termenele judecării apelului scoțându-se citațiile de către intimat pe timbru de 50 bani, acelaș d-n avocat a cerut din partea apelantului anularea procedurii pe motivul că citațiile trebuiau făcute pe timbru de doi lei, conform art. 124 mai sus menționat combinat cu art. 20, No. 8 legea timbrului, susținere pe care Tribunalul găsiind-o întemeiată a admis-o anulând procedura și amânând procesul pentru un alt termen, când ne reprezentându-se apelantul i s'a respins apelul ca nesuștinut. Dar... *tempora mutantur* și liber este fiecare de a-și schimba părerea și chiar de a se supăra pe aceia care nu posedă forța necesară cu care să poată urmări mersul de multe ori vertiginos al evoluției ideilor. Deci avocatul oponentului a rămas adănc nemulțumit de soluția Tribunalului. Ce vreți? Sunt suflete de o senzibilitate foarte delicată, pe care nu știu cine le-a comparat cu oglinda unui lac ce se încrețește la cea mai ușoară adiere de vânt, câte odată deranjându-se chiar și la trecerea vre-unei rândunele. Și pe urmă? Întrăm în domeniul... nervilor! În primul rând și imediat după pronunțarea soluției, d-l avocat vădit enervat a ținut de a spune cu glas tare că... «nu poate înțelege soluția dată de a i se aplica la Tribunal texte de lege aplicabile la Curtea de apel», cuvinte pe care judecătorii care compuneau Tribunalul au găsit cu cale de a le trece sub tăcere și de a respecta supărarea, de altfel cu nimic justificată, a d-lui avocat. Ce vreți? Se găsesse și printre magistrații unii care să fie pacienți! Și apoi declarația pe care o face cineva că nu înțelege o soluție oarecare, nu ar fi poate de natură a provoca vre-o mirare, căci sunt atâtea chestiuni pe lume pe care unii le înțeleg, iar alții nu. În urmă oponentul cerând de acord cu partea adversă o îngăduire de o oră spre a putea plăti la Administrația financiară taxa și amenda și a aduce recipisa constatatoare, s'a strigat un alt proces. Dar cu... nervii? Ei bine, timp de o oră și ceva până să se reîntoarcă oponentul, avocatul său a discutat sub imperiul enervării inițiale rând pe rând cu toți ceilalți colegi din sală, lucrul de altfel perfect admisibil, spunând și iarăși spunând fiecareia și tuturor ca așa discreție în glas și gesturi încât putea fi văzut și auzit chiar și dincolo de tribuna judecătorilor că... «soluția Tribunalului este greșită» și că... «e inadmisibil să i se aplica la Tribunal texte de lege aplicabile numai la Curtea... etc., etc.». Și nervii își continuau febrila lor activitate. În sfârșit oponentul își făcu apariția în sală împreună cu mult așteptată recipisă și după puțin timp i s'a reluat procesul. Și ce credeți? Barometru tot la furtună. Dându-se cuvântul oponentului, avocatul și-a început pledoaria prin a afirma — oare pentru a cădea oară? — că... «opoziția a fost bine timbrată», că «nu i se poate aplica la Tribunal texte», etc. etc. Se plădă deci pentru a doua oară chestiunea ce fusese deja rezolvită. De altfel se știe că artiștii pasionați obișnuiesc de a repeta din când în când rolurile ce le sunt mai dragi. Sau poate că d-l avocat era convins cum că aprecie-

rile pe care le făcuse d-sa în mod atât de discret, nu erau încă cunoscute judecătorilor. Vedeți, omagii peste omagii! Și pe urmă? Sistemul autocratic! al Tribunalului de a nu turbura întru nimic pe d-l avocat în filipica d-sale a avut rezultatul de a-l determina să pună capăt — cu câtă părere de rău însă — chestiunii timbrului și să înceapă a discuta fondul procesului. Iată-ne în sfârșit ajunși la țărniță după o atât de uriașă luptă cu valurile infuriate ale mării. Ce vreți? «*A vaincre sans péril, on triomphe sans gloire*»!

A fost un caz ca multe altele și care desigur se va mai repeta. Și acest caz ar putea oare îndritui pe cineva să scrie un articol de revistă pe care să-l intituleze: «*Avocați nervoși*»? Eu unul cred că nu. Țin să adaug că în exemplul luat nu mi-am permis a mă ocupa decât despre chestiunea nervilor, căci sub celelalte raporturi mă grăbesc de a vădă că e vorba de un avocat eminent, ale cărui frumoase cunoștințe juridice ar onora cred ori care Barou și pentru care abstracție făcând de manifestările nervoase nu am decât respect și admirațiune.

Un alt caz? La același tribunal se judecă în primă instanță un proces penal. După ascultarea martorilor reclamantului se procedează la ascultarea martorilor inculpatului. Se audiază un martor, doi, trei etc. și tribunalul găsimd inutilă audiarea celorlalți a dispus de a nu mai fi ascultați. Soluția tribunalului a provocat o adevărată furtună în rândurile avocaților inculpatului. Cum să nu se asculte toți martorii propuși? De altfel să dăm Cezarului ceea ce-i aparține și să recunoaștem — cel puțin în acest sens este modesta mea părere — că era mai potrivit ca tribunalul să fi dat ascultare tuturor martorilor inculpatului, cu modul acesta evitându-se orice nemulțumire. Deși de multe o i vinovăția cuiva neputându-se stabili pe deplin din depozitiile martorilor reclamantului ar face inutilă ascultarea martorilor inculpatului, totuși cel învinuit și asupra căruia planează un fapt, care odată constatată ar putea să-i atingă onoarea, are dreptul să propună întru apărarea sa toate mijloacele de probă permise de lege, căci nu văd prin ce alt mijloc ar putea dânsul spulbera acuzațiile ce i se aduc. Dar tribunalul a dispus într-un fel, admisibil după unii, greșit după alții, și astfel trebuia să rămână pentru un moment, cel nemulțumit având calea apelului la instanța superioară. Dar oare nervii pot aștepta totdeauna până la instanța de apel? În momentul în care tribunalul s'a pronunțat în sensul de a nu se mai asculta ceilalți martori ai inculpatului, unul din d-nii avocați care îl asista, de altfel pe cât de fin și ireproșabil în exercitarea profesiei sale, pe atât de combativ și vehement, adresându-se tribunalului a întrebat pe un ton ridicat, următoarele:

— Cum a putut tribunalul să ia dispoziție cu privire la martorii inculpatului, fără a da mai întâi acestuia cuvântul?

Recunoșc că întrebarea — nu însă și tonul care o însoțea — era perfect legitimă și mai recunoșc că tribunalul trebuia să dea cuvântul inculpatului cu privire la chestiunea aceasta. Dar s'a omis a se da, tribunalul găsimd greșit sau nu, că o atare chestie nu comportă nevoia unei debateri. Și atunci? S'a răspuns d-lui avocat că chestiunea ridicată de d-sa a fost deja tranșată, la care cuvinte d-sa pe un ton pe cât de ridicat pe atât de imperativ și sub imperiul unei agitațiuni mereu crescând — ce vreți? — natura e primul obicei și obiceiul e a doua natură — adresându-se către judecători i-a apostrofat prin cuvintele: «*foarte rău*». Numai în astfel de

momente își poate cineva da seama *sur le vif* despre... importanța și eficacitatea celebrei apostrofe adresată de către *Cicero* lui *Catilina*.

Și față de acest cald omagiu judecătorii păstrându-și calmul obisnuit — cum? există chiar și un al doilea caz în care magistrații să fi putut da dovadă de paciență? — s'a continuat judecarea procesului al cărui rezultat, după câte știu, a fost achitarea inculpatului. Se știe că arma lui *Achile* vindea tot ea rănilor pe care le făcea.

Și oare cazul acesta nu mai puțin ca celălalt ar putea fi de natură a îndritui pe cineva să scrie asupra «*Avocaților nervoși*»? Și de data aceasta cred că nu. Și tocmai ca și în primul caz mă grăbesc de a arăta că și în acesta nu este vorba decât pur și simplu despre nervi, sub celelalte raporturi aducând modestele mele omagii talentului și fineței celui domn avocat. De altfel ar fi și nedrept să apreciez pe cineva numai după momentele sale de enervare, precum nedrept ar fi de a aprecia valorile mării prin spuma lor.

Și sunt încă cazuri care redată ar putea arăta că nu totdeauna rolul «*nervosului*» îl îndeplinește magistratul. Dar pentru ce atâtă cerneală spre a arăta un lucru pe cât de simplu, pe atât de omensc și anume acela că fiecare din noi, inclusiv criticii, ne putem enerva, pe drept sau pe nedrept, în momente permise sau nepermise, fără ca prin aceasta să se simtă nevoia imperioasă de a pune imediat mâna pe condei spre a descrie nervii altora și numai pe a altora, sau pentru a ni-i apăra pe ai noștri, și numai pe ai noștri. E bine, spunea un orator francez, ca omul să se obiectiveze d-n când în când și judecându-se imparțial să vadă din înălțimea greșalelor altora pe ale sale proprii, precum din înălțimea greșalelor sale să vadă pe ale altora.

De altfel la acest capitol al «*nervilor*» ar fi poate nedrept să nu se dea în vileag și câteva cazuri de calm imperturbabil. Și pentru ce «*câteva*», când unul singur poate ar fi suficient?

Un domn avocat se prezintă cu un act de vindere-cumpărare a unei porțiuni de pământ clăcășesc, cumpărătorul fiind sătean muncitor de pământ. E nevoie în asemenea caz de un certificat al primarului comunei respective, prin care să se ateste că cumpărătorul îndeplinește condițiile cerute de legile de improprietărire. În cazul nostru există un certificat, însă în el era vorba despre un alt sătean decât acela care urmă să cumpere locul din act, astfel că în atare împrejurări nu se putea primi actul, de același părere fiind și d-l avocat, și fiind deci exclusă orice idee de «*nervi*» sau «*trănie*» din partea magistratului. Era deci nevoie de un alt certificat.

Probabil însă că ideea aceasta nu a fost găsită tocmai practică. Știm cu toții de altfel, că de multe ori se întâmplă să existe un contrast între idealism și utilitarism, între teorie și practică. În cazul nostru, din punct de vedere teoretic, toată lumea — inclusiv d-l avocat — era de acord că trebuie adus un alt certificat. Din punct de vedere practic însă, părerile se vede că variau, unii voind să aplice principiile în toată strictețea lor, iar alții fiind de părere că e bine să mai prezinte odată actul cu același certificat și înaintea unui alt judecător. O încercare nu strică! zis și făcut. Același domn avocat cu același act, cu același certificat și cu același imperturbabil calm s'a prezentat a doua zi înaintea unui alt judecător, care neobșirvând cu destulă atenție — probabil vreun efect al... impacienței! — certificatul, l'a crezut bun și a primit actul. În urmă s'a observat greșala și din dialogul care a avut loc între avocat și magistrat, rețin numai promisiunea avocatului de a aduce alt certificat,

care de altfel s'a și adus. Acest exemplu de calm desăvârșit mi-am permis a-l da în vileag spre a nu fi acuzat de parțialitate cu privire la mult discutata chestiune a nervilor.

Magistrați *impacienți*? Există, căci nimeni nu va nega existența. Dar acei care, avocați sau nu, se miră de o atare impaciență arătând neajunsurile ce pretind că suferă, toți aceia oare să aibă, din acest punct de vedere, dreptul de a arunca piatra? Departele de mine gândul de a vroi să polemizez cu vreunul din d-nii scriitori care s'au ocupat de această chestiune, din contra respect părerile și convingerile domniilor lor, fără însă a le împărtăși pe de-antregul.

Suntem cu toții de acord ca magistrații să dea dovadă de o desăvârșită paciență. Și nu numai magistrații, ci și avocații, precum și toți ceilalți pe care diversele împrejurări îi aduc pe d'inaintea instanțelor judecătorești. Și dacă cumva într'un moment oarecare, poate contrar voinței tale, te-ai îndepărtat puțin de la idealul dorit al pacienței desăvârșite, o atare împrejurare să fie oare de natură a provoca așa mari neajunsuri în cât numai condeii să le poată curmă? În caz afirmativ să aplicăm același remediu pentru toți.

Cazuri de impaciență? Mănușchii lor e foarte bogat. Câteva exemple. Se ia de către președintele tribunalului diverse dispoziții de administrație. Bunăoară se dispune ca petițiile, actele și celelalte să nu se primească de cât de la cutare oră înainte, până atunci judecătorii având posibilitatea de a rezolvi în răgaz lucrările din zilele anterioare. Ei bine, câți din d-nii avocați voesc să țină seamă de acele dispozițiuni? Și prin faptul că unii d-ni avocați, poate mai impacienți, vin cu acte, petiții etc, mai înainte de ora hotărâtă, acest simplu fapt să poată fi de natură a determina pe magistrați să ia cu o mână sabie și cu cealaltă condeii să se pornească război prin reviste, arătând și descriind «enormele neajunsuri» pe care le suferă de pe urma impacienței d-lor avocați? Eu unul cred că nu.

Înainte d-tale ca judecător se prezintă mai înainte sau mai târziu de orele reglementare un d-n avocat și te roagă a-i primi o petiție, un act etc. Le primești deși e în afară de ora reglementară. Dar același d-n avocat se prezintă în o altă zi — de data aceasta în orele reglementare — cu vre-o petiție sau cu vre-un act și judecătorul care ar trebui să le primească, adresându-se d-lui avocat îl roagă, cu aceeași amabilitate cu care altă dată fusese și dânsul rugat, să binevoiască a mai aștepta puțin. Admetem că d-l avocat așteptând cam mult s'a impacientat și a renunțat de a mai prezenta în aceea zi petiția sau actul. Și de aci? Să sune toate trâmbițele și să huiască toate tobele asupra... «enormelor neajunsuri pe care le suferă avocații și impricinații etc. etc.» Adece cum? Atunci când magistratul răspunde la impaciența avocatului prin amabilitatea de a-l servi chiar și în orele nereglementare, într'un atare caz... «enormele neajunsuri» au dispărut de pe suprafața globului, iar când întâmplarea face ca impaciența avocatului să fie provocată de către magistrat, poate fără voea sa, într'un atare caz cupa... neajunsurilor se umple imediat și trebuie să se reverse sub formă de rechiziitoare mai mult sau mai puțin pasionate.

Mai acum câteva săptămâni s'a prezentat într'o bună zi la tribunalul... un d-n avocat din București împreună cu o mulțime de cereri acte, chitanțe etc. I s'au primit toate actele, cererile, etc. Aceasta însă nu eră suficient, de oarece d-l avocat dorea că tot în aceea zi

până la ora 1 ¹/₂ — d-sa venise la tribunal la ora 11 ¹/₂ — să fie gata toate lucrările, *trebuind* să plece cu trenul de două. Un adevărat *imperativ categoric*! I s'a explicat d-lui Avocat că dorința d-sale n'o să se poată realiza, de oare ce lucrările cerute sunt prea numeroase spre a putea fi terminate până la ora indicată în... *imperativul categoric*, fiind din acelea care cereau cel puțin patru ore de lucru. Ei bine, drept răspuns d-l Avocat și-a exprimat în primul rând mirarea că pentru asemenea... bagatele s'ar putea întrebuița patru ore de lucru, iar în al doilea rând—care a fost și cel de pe urmă—a spus că va ruga pe cineva de la Grefă ca în... *luna*! — unde erai tu umbră a lui Voltaire! — în care vor fi gata lucrările să-i comunice spre a se prezenta din nou înaintea Tribunalului. A plecat deci adănc supărat și posibil — o simplă ipoteză — ca prin vre-un articol de revistă să fi arătat și d-sa «enormele neajunsuri pe care» etc. etc.!! De altfel lucru cert e că și regretul judecătorilor de a fi supărat pe acel d-n Avocat nu a fost mai puțin adânc, cu atât mai profund cu cât toată vina cădea asupra direcției căilor ferate, care avusesse neprevăderea să fixeze o oră atât de timpurie pentru plecarea trenului spre București!

Iată exemple de paciență... desăvârșită! Dar oare impaciența unor d-ni Avocați, care în timpul desbatelor intrerup aproape la fiecare cuvânt pe adversarul lor? Dar impaciența tot a unor d-ni Avocați, care nemulțumiți de soluția dată prin hotărîrea primei instanțe, dezvoltă—in surdina, de altfel—și înaintea *aceleas* instanțe motivele de apel sau de recurs, în privința cărora paciența aceea... desăvârșită, astfel precum o găsim recomandată prin reviste, ar trebui să-i determine să aștepte spre a face o atare dezvoltare înaintea adevăratei instanțe de apel sau de recurs?

Și câte alte cazuri în care paciența aceea... ideală, desăvârșită, lipsește! Și atunci? Apar sfaturi, pe care «impacienții» și «nervoșii» din o tabără le dau impacienților și nervoșilor din cealaltă tabără. Și pe lângă sfaturi mai apar și critice și chiar și acuzațiuni. Și pe urmă? Admirând gestul august al sămănătorului de sfaturi, rămănem cu întrebarea dacă nu cumva la capitolul pacienței... ideale... desăvârșite, *exemplele* nu ar valora poate mai mult de cât principiile abstracte ale criticii.

Tirani? Autocrați?

«Cutremură-te boltă de stele purtătoare»

«Prefă-te în cărbune tu strălucite soare»

Nu fără oarecare timiditate te ocupi de lumea tiranilor! Dar trebuie s'o faci din când în când. Se știe de prin reviste în ce constă «autocratismul» unor magistrați și ar fi inutil, dacă nu și dureros! de a repeta ceea ce s'a scris. Istoria nepărtinitoare nu va uză însă de principii selecției, ci va trebui să facă o enumerare completă a tuturor tiranilor, începând cu acei din antichitate și terminând cu vre-un magistrat oarecare din timpurile moderne. Tirani? Din cele ce s'a scris prin reviste par a fi mai mulți azi ca altădată. E încă una din multele enigme ale istoriei.

Câteva cazuri. Un proces oarecare cu trei sau patru Avocați de o parte și cu un număr egal de cealaltă parte. Vorbește mai întâi un d-n Avocat din partea reclamantului și expune chestiunea sub toate raporturile de fapt și de drept. I se răspunde de către un Avocat al părții adverse. Iată însă pe cel de al doilea avocat al reclamantului cerând cuvântul. I se dă, căci

posibil să aibă de răspuns la vre-un mijloc de apărare ridicat de către părât, sau poate că voește a da la ivăla noi elemente în susținerea acțiunii. Dar acest al doilea d-n Avocat nu face de cât să repete cele spuse de primul avocat. Și mai cere cuvântul și cel de al treilea d-n Avocat, precum și cel de al patrulea. Si mai sunt încă și de partea adversă care să ceară cuvântul. Și rezultatul e că fiecare repetă cele spuse de cel întâi. Ce ați spune despre... tirania unuia care v'ar obliga să cetiți nu mai puțin de douăsprezece volume în care ar căuta să demonstreze că pământul este rotund? Acelaș lucru, cred eu că s'ar putea spune în cazul de mai sus despre... autocratismul celui de al doilea, precum și celui de al treilea și de al patrulea d-n avocat. Nu vorbim de cazul în care d-nii avocați își împart pleoara, expunând fiecare o anume parte a procesului, caz în care cuvântarea fiecăruia își are rostul său bine stabilit, dar vorbim de cazuri similare cu acela de mai sus și care poate se repetă destul de des.

Sau un apel penal contra unei cărți de judecată pronunțată asupra unui furt, fapt pe deplin stabilit înaintea primei instanțe. Inculpatul fiind condamnat face apel și înaintea Tribunalului avocatul său găsește ocaziunea de a expune întreaga teorie a acestui delict, începând cu dreptul roman și terminând cu doctrina și jurisprudența mai recentă, citind pasagi întregi din autori și din hotărârile instanțelor judecătorești și terminând prin a cere în primul rând achitarea, iar... în subsidial indulgența judecătorilor. Ce vreți? Se întâmplă câte odată să crezi că luminezi pe cineva cu sfatul, pe când în realitate să-i fii tiran!

Și în cazurile de mai sus d-ta ca judecător trebuie să dai exemplu de o desăvârșită răbdare și să nu cumva să-ți permiți a atrage atenția d-lui avocat că e inutil a repetă — există și tirania! repetărilor — cele spuse cu câteva minute mai înainte de către un coleg al d-sale, sau să-ți permiți a ruga pe d-l avocat de a renunța la *Gaius* și *Papinian*, pe câtă vreme chestiunea e din acelea care se poate tranșa și fără înalta autoritate a celor doi iluștri jurisconșulți romani. Și dacă cumva îți permiți așa ceva, ești imediat calificat de «nervos», «impacient», «autocrat» și poate *horribile dictu* chiar și de... ignorant!

Am citit în această revistă următoarele frumoase cuvinte scrise de către un distins scriitor:

«In o sală de ședință ideală, mută, nu se aude decât «soapta ușoară a celui ce reclamă dreptatea, nu se vede decât decănt de piatră imobilă a acelor chemați să distribuie dreptatea între oameni, fixați în fotoliurile lor ca «sacerdoții în altarul sacru al divinității, cu privirea dulce și imparțială, cu dorința așternută pe față de a asculta de «opotrivă atât pe cel bun, cât și pe cel rău, cu impresiunea «pentru ambele părți că dreptatea este și de partea uneia și «de a celeilalte. Nici un gest nu trădează soluția cauzei, «nici o mișcare nu turbură solemnitatea oficiului».

Și dacă s'ar lăsa în cazurile de mai sus ca unul și acelaș lucru să-l spună trei sau patru avocați din partea reclamantului și un număr egal, dacă nu și mai mare, din partea părâtului și să lăsăm ca în fiecare proces să se arate întreaga doctrină și jurisprudență precum și tot ceea ce s'a scris și s'a spus asupra chestiunii începând cu dreptul roman, etc., etc.? Și din cele 40 sau 60 de procese sorocite în o zi, câte se vor putea judeca? Să zicem treizeci, admitând bine înțeles că la unele din ele se va trece mai repede asupra discuțiilor dintre *Sabinieni* și *Proculieni* sau asupra celor ce ar rezulta din cutare frază din *Digeste*. Și

restul proceselor? La ora 6 cei chemați să distribuie dreptatea vor spune celor rămași nejudecați că procesele lor urmează a se amâna din lipsă de timp, cele șase ore și jumătate de lucru pe zi neputând fi suficiente pentru expunerea tuturor deosebirilor de păreri dintre *Sabinieni* și *Proculieni* sau dintre autorii vechi și cei moderni. Și plecând pe la vetrele lor cei rămași nejudecați vor duce cu dânși amintirea neștearsă a celui blând și părintesc glas, cu care li s'a făcut cunoscut de a se prezenta în o altă zi, când posibil ca din aceleaș împrejurări de natură pur științifică să li se facă și atunci cunoscut acelaș lucru, la aceeaș oră reglementară. Și dacă asemenea scenă s'ar repetă în fiecare zi?

Dar se va putea spune că în atare cazuri e necontestat că judecătorul are dreptul de a atrage atențiunea d-lui avocat asupra etc. etc. Ei bine, au fost și magistrați care să facă aceasta și s'au ales cu un noian de protestări, incriminări, reclamațiuni etc. etc. Tocmai pentru aceasta mi-am permis a spune că istoria nepărtinitoare va înscrie în paginile sale toate formele de tiranie și nu numai.... pe acea a magistraților.

* * *

Dar s'a scris și asupra.... «uşurinței judecătorești», dându-se ca exemplu condamnarea unei femei la un an închisoare pentru faptul de bancrută frauduloasă. Și în ce anume a constatat «uşurința» Tribunalului? În aceea că.... este greu de presupus că acea femeie să se fi făcut vinovată de faptul că i se impută, față cu împrejurarea că a lipsit în ziua judecăței și a fost condamnată în lipsă, fiind posibil că dansa să nu se fi putut prezenta fiind reținută de oarecare împrejurări, sau să nu fi cunoscut termenul din cauza vre-unui probabil abuz al poliștilor respectiv de a nu i fi predat citația, deși în procesul-verbal a arătat contrariul. — Atât și nimic mai mult. — Că o fi existând poate și alte motive de fapt și de drept care să fi justificat critica de mai sus, nu știm, de oarece prin articolul publicat nu s'au adus alte elemente pentru demonstrarea «uşurinței tribunalului» de cât acelea pe care am avut onoarea a le redă. Și atunci? Să ne fie și nouă permis de a ne asocia la aceea critică și a face aspre imputațiuni tribunalului pentru uşurința! sa.

Cum? Precum peste uşurința! Procurorului și a Judecătorului de instrucție, care din cercetarea registrelor, din verificarea activului și a pasivului, din depozitiile marturilor și a informatorilor au găsit ca cale de a trimite înaintea tribunalului pe o femeie pentru faptul de bancrută frauduloasă, fără să țină seamă că sunt persoane pe care nu trebuie să le atingi nici chiar cu o floare și cu atât mai puțin să le expui la o pedeapsă de minimum un an închisoare! «Ar fi de dorit» «și este chiar necesar ca uşurința de astăzi a unor magistrați să fie înlocuită cu gravitatea necesară omului». «In mână căruiă stă cîntecul și avutul semenilor săi». Și să ajungem înaintea tribunalului. Se strigă procesul. Inculpta lipsește. Citația înmănată după toate formele cerute de lege. Se dă citire lucrărilor de la dosar, depozitiilor marturilor și informatorilor ascultați înaintea judecătorului de instrucție, rechizitorului definitiv și ordonanței definitive. Reprezentantul Ministerului public expune cauza și cere condamnarea pentru faptul de bancrută frauduloasă. Până aci totul a mers în mod normal. Dar să nu uităm că e vorba de o persoană absentă. Și dacă cumva anume împrejurări de forță majoră au reținut-o nepermițându-i a se prezenta în

ziua judecăței? Sau dacă cumva din cauza vre-unui «Polițist abuziv» inculpata necunoscând termenul procesului nu s'a putut prezenta spre a se apăra? Sunt în adevăr momente de intuiție suflătoare care spun mult mai mult de cât toate actele și lucrările de la dosar! Iată deci un prim și puternic motiv de îndoială în mintea judecătorilor! Și apoi persoana absentă e o femeie. Oare ființa aceea a cărei gingășie a inspirat și va mai inspira atâtea suflete de elită, să se poată face culpabilă de un fapt de bancrută, și încă frauduloasă?! Iată un al doilea și tot atât de puternic motiv de îndoială în sufletul judecătorilor! Situația inculpatei e aproape salvată. Și cu drept cuvânt, căci cetind și recitind art. 890 din codul comercial, cu greu s'ar putea admite că o faptură omenescă a cărei imagină o găsești în gingășia florilor, în sborul păsărilor, în murmurul apelor, în adierea vântului să fi putut sustrage sau falsifica registrele sau să fi tănuțit sau disimulat o parte din activ, sau etc., etc. Și apoi glasul acela prietenos și dulce ca un cântec de sirenă să fi putut oare înșală pe atâtea creditori de bună credință? cu privirea aceea pe cât de scântetoasă de inteligentă pe atât de blândă și plină de dăuioșie se putea oare trece în registre, în scripte, acte autentice, în bilanț sume ce în realitate nu se datorau? Cu mânele acelea, care chiar goale au totdeauna aerul că seamănă flori, să se fi putut oare sustrage o parte din activ? Ar însemna negarea oricărei poezii! O luptă uriașă se începe în mintea judecătorului între dovezile dela dosar și între cele mai sus arătate. Și atunci? «Ii vezi coborând» «clipă din sfera senină și copilărească în care impre-» «jurările l'au avârlit, în viața reală, pe care studiind-» «și simțind-o palpitând teribil în momentul solemn când» «printru *da sa nu*, va hotărâ de soarta unui om și» «va influența într-o măsură oare care însăși soarta so-» «cietăței, al cărui factor infinit de mic este el judecăto-» «rul». — Și rezultatul? Se impune de la sine și anume achitarea inculpatei, neputând fi vorba de vre-o amănare, de oarece am arătat de la început că actele de la dosar indică că procedura s'a îndeplinit după toate formele legii. Și totuși judecătorii au condamnat? Pentru ce? Cred că pentru un singur motiv și anume acela «ea nu» «cumva avocații să rădă de dănsii socotindu-i incapabili» «să priceapă un concurs mai complicat de împrejurări». Recunosc că o atare motivare nu e tocmai suficientă, dar... dacă câteodată arta depășește natura, de multe ori, ea în speță, natura depășește arta. Și... iată un caz de «ușurință judecătorească».

Și totuși respect părerea persoanei care a scris asupra cazului de mai sus, de oarece cred că d-sa a găsit în dosar elemente necunoscute nouă și care posibil să fi fost din acelea care s'a poată atrage achitarea inculpatei, căci nu ai așa putea înțelege — de sigur vre-un defect al inteligenței mele — să se poată critica o hotărâre judecătorească numai și numai pentru motivul că prin ea s'a condamnat pentru bancrută frauduloasă o femeie care a lipsit în ziua judecăței, fiind *posibil* să fi fost reținută de împrejurări sau să nu fi cunoscut termenul din cauza vre-unui *probabil* abuz al polițistului respectiv. Am cetit de multe ori cu o deosebită plăcere frumoase articole scrise de aceiași persoană și nu cred că d-sa în cazul de mai sus să-și fi putut baza critica numai pe motivele ce a bine voit a indica în fuga condeiului.

De sigur că pot exista hotărâri greșite și liber este fiecare de a le critica cât de sever, dar în atare împrejurări trebuie să se arate motivele pentru care hotărârea este greșită, și nu motive bazate pe intuiție sau poezie — adevărul nefiind totdeauna de acord cu poezia — ci din acelea care s'a poată forma convingerea cuiva că în adevăr soluția judecătorilor este eronată și că merită să fie criticată. Cred că atunci când vroim să criticăm lucrările altora trebuie să dăm dovadă de un spirit mai mult observator de cât impresionist și să căutăm a ne convinge mai întâi pe noi și apoi și pe ceilalți asupra defectelor reale ale lucrării și mai ales asupra aceluia care merită să fie relevate și criticate spre a nu se mai repeta.

Deapte de mine gândul de a da lecții de critică, puterile mele fiind prea modeste pentru așa ceva, dar din cetirea celor scrise în «ușurința judecătorească» neputând găsi vre-o «ușurință», am ținut să scriu și eu câteva modeste cuvinte, nu cu scopul de a mă război cu acei de altă părere, ci pentru a-mi ușura conștiința de greutatea nepriceperei în a găsi o culpă acolo unde n'o pot vedea.

Și am mai cetit tot în o revistă de drept o aspră critică asupra activității judecătorești în genere. Și terminând lectura celui vehement rechizitor mi-am adus aminte de un prieten, care pe când era avocat își îndreptă toate săgețile asupra magistraturii, în care nu vedea de cât nervoși, autocrați, superficiali, ignoranți etc., etc. S'a întâmplat însă mai târziu ca magistratofobul nostru să intre în magistratură și după câțiva timp ducându-lă spre a-l vedea în orașul în care fusese numit, nu fără mirare, ca să nu zic uimire, am aflat că ducea un vâjnie război cu avocații, care îi reproșau că e nervos, autocraț etc., etc. Nu vroiam însă să cred și întrebându-l pe „nervosul“ și „impacientul“ meu amic, dânsul mi-a confirmat în totul cele ce auzeam, adăugând că... suportă consecințele imprudenței ce a avut de a arunca contra magistratilor toate săgețile de care dispunea!

Sfaturi... sfaturi și iarăși sfaturi. Și nu știu pentru ce îți apar înaintea ochilor indicatoarele care se găsesse pe la răspântii și care numai cât indică drumul, fără a-l parcurge!

— Cu deferență cuvenită părerilor exprimate în catilina despre care am onoare a vorbi, imi voi permite a spiciu câte ceva din noianul de acuzațiuni ce s'a adus contra magistraturii. Dela început, ca de altfel în toate celelalte articole publicate prin reviste, apare hotarul dintre cele două... tabere, și anume deoparte cei «răbdători» și «ultra-răbdători», «timizi», «supuși», «știutori», etc., etc., *charité bien ordonnée commence par soi-même*, e vorba de avocați, iar de cealaltă parte sunt «tiranii», «ignoranții», «lipsiții de cuvîntă și educațiune», «răzbușătorii», «ingânfații», etc., etc. — o adevărată avalanșă de calitative măgulitoare, — e vorba despre magistrați!

Desigur că atunci când magistratul se face vinovat de un fapt oarecare, trebuie să-și ia pedeapsa cuvenită, rolul său fiind acela de a servi în mod ireproșabil și în limitele atribuțiilor care i s'au încredințat, pe toți aceia care recurg la oficiul său, precum și rolul avocatului este acela de a servi în mod nu mai puțin ireproșabil pe toți aceia care recurg la luminele sale. Și prin faptul că uneori se întâmplă și de o parte și de alta oarecare devieri dela idealul dorit și cântat de toți, prin aceasta să trebească oare de a culege toate expresiile tari din dicționar și a le arunca unul asupra altora, magistrații în avocați și avocații în magistrați? Nu suntem obligați a ne iubi unul pe altul, dar putem

desigur să ne stimăm, respectul reciproc fiind cimentul oricărei opere durabile. Să criticăm obiceiurile blamabile, oricine le-ar practica, dar o critică fără exces și pasiune, căci pe asemenea elemente nu s'a clădit nimic durabil în societatea omenească. Și trandafirul și urzica înțepă, dar... fiecare în genul ei.

Bunăoară... lipsa de atențiune a unor judecători în timpul ședinței. Chestiune... foarte controversată! Care să fie oare semnele exterioare ale «neatențiunii»? Aci începe... discuția! După unii — renunță a mai da numele autorilor — atențiunea se manifestă prin faptul că la intervale destul de dese, bunăoară din două în două minute sau din trei în trei sau etc. etc. — doctrina nefiind stabilită asupra acestui punct — judecătorul atent trebuie să glăsească ceva, fie că pune o întrebare vreuneia din părți, fie avocatului, fie vreun dialog cu colegul său, fie vreo manifestare spontană asupra vreunui punct oarecare al procesului, sau cel puțin să facă vreun gest oarecare bunăoară să dea din cap — după unii semnul cel mai expresiv al atențiunii încordate — sau să facă anume mișcări din mâini, sau să zâmbescă la anume moment, ale pledoariei și să se încrute la anume altele etc. etc.

— Cunoști pe magistratul cutare? Excelent judecător! E o plăcere să te judece dânsul. Il vezi cât e de atent în ședință și cum imediat înțelege chestiunea. Îndată ce ia cunoștința de cuprinsul dosarului a și priceput situațiunea din proces și îți dai seamă că e stăpân pe întreaga chestiune, prin întrebările pe care le pune părților, prin întreruperile pe care le face în timpul pledoariilor, prin răspunsurile pe care le dă pe dată unora din chestiunile ridicate de către avocați etc. etc. E o adevărată plăcere să te judece un astfel de judecător. Ceilalți? Sunt cu totul străini de cele ce se discută, nu-i auzi scoțând un cuvânt în tot timpul pledoariilor, îi vezi că stau nemișcați și cu privirea fixată... asupra unei știe cărei alte chestiuni. Dar la urma urmei ce nevoie este de dânsii, dacă *acela* către care sunt îndreptate toate privirile și toate speranțele, toate gesturile și toate pledoariile, dacă *acela* este atent și a priceput imediat chestiunea!!

După alții — câteodată și... controverselo își au pitorul lor — semnele de mai sus nu ar denota din partea magistratului tocmai o așa mare atenție, ci mai mult un temperament de om nervos, impacient, autocratic, vanitos etc. etc.

«Periclită ședință, în care magistratul știe să rămână în rolul sacru pe care îl dă însemnătatea funcțiunii ei și a încredințat. Periclită judecătorul, care, rămânând rece ca o stâncă de piatră, în fotoliul său scump de distribuitor al dreptății, poate să-și stăpânească simțurile ori pasiunile, «știe să menajeze părțile și nu-și tradează sentința prin gesturi și apostrofe, nici chiar prin expresiunea afirmativă sau negativă a înfățișării sale.»

— Cunoști pe judecătorul cutare? Nu posedă de loc temperament de magistrat! Să te ferească D-zeu să treci pe sub furile caudine ale judecăței sale. Îndată ce ia cunoștința de cuprinsul dosarului vroește cu orice preț să arate tuturor că a priceput imediat situațiunea din proces și că e stăpân pe întreaga chestiune. Și cum să arate toate acestea? Il vezi imediat că pune întrebări părților, că întrerupe pe avocați în timpul pledoariilor, că răspunde — fără să fie de altfel întreat — asupra chestiunilor ridicate de către avocați etc. etc. Și apoi nici nu poate sta liniștit, căci ba il vezi dând din cap, ba zâmbind la anumite momente ale pledoariei și încruntându-se la anume altele, ba făcând diverse gesturi

cu mâinile etc. etc. Trebuie să ai o ultra răbdare spre a putea suporta tirania unui astfel de judecător. De ceilalți ți-i drag să vorbești, căci îi vezi că stau nemișcați în fotoliurile lor ascultându-te cu atenția încordată, nescotând nici un cuvânt și nefăcând nici un gest în tot timpul pledoariilor. Grație numai lor se mai temperează din când în când nervii și impaciența ceilalți.

«Adevăr dincoace de Pirenei, eroare dincolo!» Și chestiunea «lipsei de atențiune» rămâne tot... controversată!

Sau bunăoară... suspendările de ședință. Sunt unii care nu le admit. Din punct de vedere pur teoretic, nimic de spus. Alții mai concilianți le admit. În tot cazul, pentru a se evita orice discuțiune ar trebui să se fixeze de către reprezentanții criticii anume norme conducătoare, după care să se poată orienta magistrații — după unii un fel de *persoane geometrice* — spre a ști când anume să aibă dreptul a suspenda ședința și câte anume minute și secunde să poată dura suspendarea, cu modul acesta dispărând și neajunsurile inerente oricărei... controverse. Ar fi un început de... mecanizare a vieții juridice! Bine înțeles toate acestea pentru cazul în care suspendarea e admisă în principiu, căci în caz contrar toată discuțiunea de mai sus devine de prisos.

Sau bunăoară... exactitatea în serviciu. Cine n'o doarește? Și totuși câte odată ești inexact fără să vroești. Se întâmplă foarte adeseori că mai înainte de a intra judecătorii în ședință, de multe ori cu câteva minute mai înainte, să se prezinte vre-un domn avocat cu rugămintea de a i se rezolvă vreo lucrare oarecare de camera de consiliu, motivând poate și urgența. Și dacă judecătorii ar arăta celui d-n avocat că sosind ora regulamentară de intrare în ședință nu-l poate satisface decât, fie la suspendarea ședinței, fie după terminarea tuturor proceselor, într'un atare caz acei judecători ar trece drept tirani! care abuzează de ultra-răbdare a avocaților. Dacă însă satisfăcând pe d-l avocat și urmând a-i rezolvă lucrarea cerută nu vor putea intra în ședință la ora regulamentară, atunci publică ca și ceilalți d-ni avocați «vor protestă în surdina». Si... totuși cine nu dorește exactitatea în serviciu?

Sau bunăoară raporturile dintre magistrați și avocați. Dorim să fie de o cordialitate ideală și credem că unul din semnele unei atare cordialități ar fi ca impresiile și părerile care se publică prin reviste, să aibă un învâliș cât mai dulce și mai prietenos.

În ceea ce privește «insuficiența sau ignoranța multor magistrați», prea marea toleranță a impricunțiilor, «ultra-răbdarea avocaților», «lipsa celei mai elementare educațiuni și civilități din partea multor magistrați», etc. etc. toate aceste blânde expresii îmi amintesc cuvintele unui scriitor că... uneori totul îmi noi și în lumea externă se transformă și se colorează cu culorile pasiunilor noastre. A serie asemenea cuvinte la adresa judecătorilor înseamnă pur și simplu a turnă cerneală pentru a tulbura și înegri apa curată și cristalină în care trebuie să se oglindească cordialitatea dintre Magistratură și Barou.

* * *

Dar, mi s'ar putea obiectă, d-ta crezi că se pot scuza nervii, impaciența și tot ceea ce s'a reproșat unor magistrați, prin faptul că aceleași lucruri se întâlnesc și la unii avocați?

— Ferească D-zeu. Nu m'am gândit nici odată să susțin așa ceva, căci precum am avut onoarea a spune

și mai sus, rolul magistratului fiind acela de a servi în mod ireproșabil și în limitele atribuțiunilor prevăzute de lege pe toți acei care recur la oficialul său, urmează în caz de abatere să-și ia pedeapsa meritată, indiferent dacă faptul care i se reproșează îl mai practică sau nu și alții. Ar fi un adevăr *à la Palisse*, acela de a spune că părțile criticabile ale altora nu pot scuza pe acele ale noastre. Nu cu gândul de a scuza pe cineva mi-am permis a serie aceste modeste rânduri.

Și nici cu gândul de a aduce vre-o jignire Baroului, care mie totdeauna îmi apare înaintea ochilor în lumina înălțătoarelor cuvinte ale lui *d'Aguesseau*: «*aussi ancien que la magistrature, aussi noble que la vertu, aussi nécessaire que la justice*». De câte ori, precum spuneam și altădată, nu am admirat atâtea și atâtea pledoarii în care punctele din proces erau discutate într-un mod magistral, strălucit, viu, pledoarii de un adevărat lirism îmbrăcat în toată splendoarea elocvenței și a dialecticei și în care frazele bogate și pline de imagini dădeau vervei un farmec deosebit, pledoarii în care se întrezărește «le secret d'élever la cause au-dessus d'elle-même». Si dacă cumva contrar voinței mele s'ar părea totuși prin vre-un cuvânt oarecare nefericit că am vroit să jignesc pe cineva, îl rog să mă scuzeze, de oarece intențiunea mi a fost cu totul alta.

Dar atunci? Prin cele mai sus arătate nu am făcut decât să culeg câteceva de prin frumoasele regiuni de pe care unii îmbrăcați în haină catoniană ne arătasera numai petalele trandafirilor, nu și... ghimpii!

Și... încă câteva cuvinte. S'a spus că exemplele mari formează virtuțile mari și că greșelile nu se răzbună ci se îndreaptă. Prin faptul că avem dreptul de a critica purtările altora să nu ne credem infailibili, invulnerabili și sacri, aruncând din înălțimi inaccesibile cuvinte pe cât de reci pe atât de aspre, ci coborându-ne la niveluri normale să înlocuim rețetele prin exemple și punând câte o surdină la violele protestărilor să schimbăm ariile războinice, care nu pot aduce de cât ură și vrajbă, în acorduri dulci, care să atingă părțile bolnave ca un balsam binefăcător. Dacă *Amphion* a putut ridica zidurile Thebei în acordurile lirei sale, am putea poate și noi în atmosfera unor aceloraș dulci acorduri să ne apropiem sufletește și uniți să ridicăm o clădire, care să simbolizeze munca, armonia și faptele frumoase, urmând ca pe frontispiciul ei, magistrații și avocații să poartă eticheta sa s'a spus odată Franțezilor: «*Pas de haine entre Français, gardez la pour l'ennemi*».

C. ST. BOSSIE
Jude Tribunal Bacău

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I

Audiența dela 5 Martie 1913

Președinția d-lui C. R. MANOLESCU, președinte

D. G. Papadopol cu Primăria Capitalei București, Gh. P. Marcovici și Al. Donescu

Contract de locațiune. — Răspunderea locatorului nu numai de vițiile dar și de defectele lucrului închiriat, cari au cauzat pagube locatarului. — Dacă e nevoie ca vițiile să se repete pentru a da loc la daune

Art. 1422 c. civ. face pe locator răspunzător, nu numai de vițiile, dar și de defectele lucrului

închiriat cari au cauzat pagube locatarului; că, dacă este adevărat că vițiile care dau loc la daune sunt caracterizate în genere prin faptul că sunt permanente și se repetă în mod periodic, nu este mai puțin adevărat că sunt și viții cari nu au nevoie a se repela pentru a da loc la daune.

Astfel, construcțiunea defectuasă a unui canal, deși inundația provenită din cauza lui nu s'a repetat, constituie totuși un vițiu al imobilului închiriat, în sensul larg al art. 1422 c. civ. care dă loc la daune.

Decizia 197/913. — Respins recursul făcut de D. G. Papadopol contra sentinței Trib. Ifov, s. IV-a, No. 117/912 dată în proces cu Gh. P. Marcovici și Al. Donescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l Consilier V. Romniceanu;

Pe d-nii Avocați B. Cernea și Cezar Th. Pascu, în desvoltarea motivelor de recurs; și

Pe d-nii P. Sadoveanu și C. Bozianu în combateri;

Deliberând,

Asupra motivului I de recurs:

1. «Omisune esențială, nemotivare, exces de putere și violarea art. 1083 cod. civil. Am susținut și dovedit: 1) Cu depunerile martorilor propuși de reclamant; 2) Cu constatarea de fapt din cartea de judecată atacată cu apel că în ziua de 24 August 1909 a fost o rupere de nori și o ploaie extraordinară de mare; că eram în prezența unui caz fortuit; 3) Am cerut în subsidiar proba cu martori spre a dovedi: a) Că a fost o inundație în toată strada Griviței și întreg cartierul; b) Că nici odată nu s'a văzut o astfel de inundație; c) Că o atare inundație nu s'a putut prevedea nici impiedica. Instanța de fond după ce constată că am pus concluziuni orale în sensul celor scrise, respinge cazul fortuit și proba cerută ca inutilă. Iată motivarea:

«Având în vedere că nu se poate susține că inundația ar fi provenit din pricina unui caz de forță majoră, de oarece este bine constatat că apa a pătruns prin gura canalului care se deschidea în pivnița închiriată lui Marcovici și că aceasta era natural să se întâmple ori de câte ori s'ar fi umplut cu apă, fără ca să fie nevoie pentru aceasta de a presupune cazul de forță majoră, al unei inundațiuni propriu zisă. Având în vedere că este de asemenea bine constatat cum că apa n'a pătruns prin ferestrele pivniței, caz în care ar fi constituit cu adevărat un caz de forță majoră; că astfel stând lucrurile este inutil a se admite proba cu martori cerută de apelant prin concluziunile subsidiare, căci este netăgăduit că dacă gura canalului construit de apelant, nu s'ar fi deschis în pivnița dată cu chirie lui Marcovici, apa nu ar fi putut pătrunde în pivnița, oricât de mare s'ar presupune că a fost ploaia, afară numai dacă apa n'ar fi inundat prin ferestrele pivniței ceiace s'ar fi putut considera ca adevărat un caz fortuit.»

(* Acest rezumat a fost publicat în Curierul Judiciar No. 38/913, pag. 683.

«Instanța de apel nu examinează depunerile martorilor, nu se ocupă de constatarea de fapt din Cartea de judecată probe și fapte invocate anume de mine, cari exacte și dobandite desbaterilor, duceau la concluzia juridică: «Că a fost un caz excepțional neprevăzut și care nu s'ar fi putut împiedica ruperea de nori și ploaia cu inundație din 24 August 1909, și nu motivează cum din ele nu reiese ceia ce noi pretindeam și dovedeam, nu este o motivare când se zice: «Având în vedere toate acele din dosarul Tribunalului și al judecătoriei, fără a examina și discuta dacă arată martori, că a fost un caz excepțional, aceasta ce ne ocupă și fără a justifica că concluzia juridică este alta decât cea pe care noi o trăgem din constatarea de fapt a judecătoriei din cartea de judecată și din depunerile martorilor, calificarea legală a cazului fortuit numai când ploaia ar fi intrat pe ferestrele pivniței este desigur arbitrară», în cazul nostru când noi am stabilit cu poliția de angajament al Primăriei din Maiu 1909 că Primăria a autorizat facerea canalului în pivniță, și numai astfel prin o lipsă de motivare și o calificare legală în speța eronată a cazului fortuit, Tribunalul ajunge a înlătura ca inutilă proba cu martori cerută de noi pentru stabilirea cazului fortuit»;

Având în vedere că rezultă din sentința supusă recursului că intimatul G. Marcovici a chemat în judecată pe recurentul Dum. Papadopol, dela care luase cu chirie un otel situat în calea Griviței din București, cerând a fi condamnat la daune pentru că nămlit proprietar, posterior închirierii, a construit în pivniță un canal defectuos care, în urma unei ploi, a inundat pivnița cu apă și i-a stricat vinul și alte băuturi din boloboacele ce avea acolo;

Că Tribunalul constatănd că inundațiunea pivniței provine din culpa recurentului admite cererea de daune a intimatului G. Marcovici și respinge proba cu martori a recurentului pe motiv că fără a fi nevoie a presupune cazul de forță majoră al unei rupturi de nori, pretins de recurent, apa tot ar fi putut pătrunde în pivniță din cauza canalului a cărui gură se deschidea în pivniță;

Că întrucât Tribunalul constată în fapt că este inutil a se stabili cazul de forță majoră al unei rupturi de nori, și această constatare este pe larg motivată în hotărârea sa, urmează că respingând proba cu martori a recurentului nu a săvârșit nici o nemotivare, exces de putere sau violare de lege;

Asupra motivului II de recurs:

II. «Rea aplicare și violarea art. 1422 c. civ. și omisiune esențială. Am susținut și dovedit cu actul de angajament din Maiu 1909 al Primăriei Capitalei, că canalul și sifonul Primăria m-a autorizat să-l construiesc astfel cu capacul în pivniță și că lucrarea aceasta este în conformitate cu regulamentul și că nu se poate considera aceasta ca vițiu. În fine am zis, ca să fie vițiu, trebuia ca inundația să se fi reînnoit în mod periodic și la diferite intervale, nu ca în speța unde odată, în mod excepțional s'a întâmplat. Apoi noi am dovedit că Marcovici, a văzut capacul sifonului în pivniță și deci nu se poate plânge, ca în speța»;

Considerând că art. 1422 c. civ. face pe locator răspunzător nu numai de vițiile dar și de defectele lucrului închiriat care au cauzat pagube locatarului;

Că dacă este adevărat că vițiile care pot da loc la daune sunt caracterizate în genere prin faptul că sunt permanente și se repetă în mod periodic, nu este mai puțin adevărat că sunt și viții care nu au nevoie a se repeta pentru a da loc la daune;

Că în speța construcțiunea defectuoasă a canalului

din pivniță de către recurent, deși inundația provenită din cauza lui nu s'a produs decât o singură dată și nu s'a repetat de mai multe ori, constituie totuși un vițiu al imobilului închiriat în sensul larg al articolului 1422 menționat mai sus, și prin urmare Tribunalul judecând astfel a făcut o bună aplicațiune a acestui articol și motivul de recurs este neîntemeiat;

Asupra motivului III de recurs:

III «Omisiune esențială și nemotivare. Am susținut și dovedit cu ancheta în futurum în mână, că expertul fără nici o dovadă constată din capul lui cantitatea de vin pierdută, calitatea vinului și fixează și prețul cu care se vinde astfel de vin, deși el nu l a văzut. Am cerut să se facă dovada cantității de vin ce a avut în pivniță la 24 August 1909 reclamantul, calitatea celui vin, prețul lui. Am întrebat și cerut să probeze dela cine și când l-a cumpărat și cu ce preț. Onor Tribunal ne respinge pur și simplu apelul, fără a se pronunța asupra mijlocului nostru de apărare și fără a motiva cel puțin de ce îl înlătură»;

Considerând că Tribunalul pentru a evalua daunele cauzate lui G. Marcovici prin stricarea vinului și a altor băuturi ce avea în pivniță inundată, ia de bază pe lângă ancheta în futurum și declarațiile martorilor, raportul expertului; că dacă expertul nu arată elementele pe care se sprijină pentru a constata calitatea și prețul vinului, aceasta nu constituie o cauză de nulitate a hotărârii întrucât expertul fiind în speța de profesiune comerciant de vinuri putea să-și întemeieze constatările sale pe propriile lui cunoștințe iar Tribunalul avea la îndemână, pe lângă raportul de expertiză și alte elemente pentru evaluarea quantumului daunelor;

Că așa fiind, omisiunea Tribunalului de a se pronunța asupra cererii recurentului de a se obliga intimatul G. Marcovici să dovedească dela cine, când și cu ce preț a cumpărat vinul nu era esențială în cauză; că dar și acest ultim motiv de recurs este neîntemeiat; Pentru aceste motive Curtea respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 19 Iunie 1912

Președenția d-lui I. DOCA consilier

Iosef Petreanu zis Rubinstein, cu I. B. Brocine, pentru calomnie prin presă.

Calomnie prin presă. — Jurați. — Chestiuni — Elementul publicității. — Art. 294 c. penal

Chestiunea pusă juraților asupra faptului principal trebuie să conțină toate elementele delictului ce se impută unui acuzat și să fie formulată în așa mod, încât juriul să fie pus în pozițiune de a cunoaște și a delibera asupra fiecăruia din elementele ce constituie delictul pedepsit de lege.

Astfel, calomnia prin presă nefiind pedepsită decât atunci când o fost manifestată în public prin unul din mijloacele sau modurile limitativ enunțate de art. 294 din codul penal, adică prin scrieri, imprimate etc. cari, pentru a avea caracterul de publicitate, trebuie să fie distribuite sau vândute ori expuse spre vânzare, urmează că chestiunea trebuie astfel pusă juraților încât ei să fie puși în pozițiune a delibera și asupra elementului publicității, și anume dacă scrierea calomnioasă fusese vândută sau expusă spre vânzare^{*)}.

*) Acest rezumat a fost publicat în No. 62/912, p. 732.

Decizia No. 1718/912. Casată după recursul făcut de Iosef Petreanu zis Rubinstein, decizia curței cu jurați din județul Ilfov No. 29/912 dată în proces cu I. B. Brociner.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Niculescu;

Pe d-nii avocați Radu R. Rosetti, P. Sadoveanu și N. Bazilescu, în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l Procuror M. Vidrașcu în concluziuni pentru respingerea recursului;

Deliberând,

Asupra motivului I, de casare:

«Greșită aplicare și violarea art. 294 c. p. Decizia curței cu jurați din Ilfov, atacată de inine cu recurs și prin care sunt condamnat la închisoare pentru delictul de calomnie prin presă, se bazează pe un verdict care nu poate da loc la o condamnățiune întru cât faptul constatat prin acel verdict nu întrunește elementele unei calomnii, lipsindu-i elementul esențial: publicitatea. În adevăr, pentru art. 294 c. p. să fie aplicabil, în special la calomnie prin presă, să cere ca scrierile, imprimatele, desemnurile, emblemele să fie vândute sau expuse spre vânzare, distribuite sau afișate în public, ceea ce nu se constată prin verdictul menționat, așa că decizia condamnatoare, bazată pe asemenea verdict, e pronunțată cu greșită aplicare și violare a textului citat»;

Având în vedere că din decizia pusă la recursului rezultă că Iosef Petreanu zis Rubinstein a fost trimis în judecata curței cu jurați din Ilfov sub inculpațiunea că a calomniat prin presă pe reclamantul I. B. Brociner;

Considerând că în ce privește punerea chestiunii la jurați, chestiunea asupra faptului principal, trebuie să conțină toate elementele delictului, ce se împartă cuiva și să fie formulată în așa mod în cât juriul să fie pus în pozițiune de a cunoaște și delibera asupra fiecăruia din elementele ce constituie delictul prevăzut de lege;

Având în vedere că în specie, se constată din dosar

că termenii de cari s'a servit președintele curței cu jurați în punerea chestiunilor au fost: dacă inculpatul Iosef Petreanu zis Rubinstein este culpabil că prin broșura intitulată: «1879 o pagină din istoria politică a evreilor din România», apărută în iunie 1911, în editura ziarelui *Progresul*, a propus asupra reclamantului I. B. Brociner, fapte cari, dacă ar fi fost adevărate, ar fi supt pe acesta la pedeapsă sau măcar la ura și disprețul cetățenilor;

Considerând că elementul esențial al delictului de calomnie este publicitatea; că în special, la calomnia prin presă art. 294, determină limitativ modurile de manifestare a gândirii și circumstanțele publicității cari sunt necesare pentru a constitui acest delict. Că astfel, această publicitate specială este caracterizată: prin scrieri, imprimate, prin deseme, prin gravuri, prin embleme, vândute, sau expuse spre vânzare, distribuite sau afișate în public;

Considerând, că astfel fiind, calomnia prin prin presă nu este pedepsită decât atunci când a fost manifestată în public prin unul din mijloacele și prin unul din modurile limitativ enunțate de art. 294 c. p. și deci acest articol nu este aplicabil în cazul când calomnia nu este însoțită de această publicitate specială;

Că în spiritul acestui articol, scrierile, imprimatele, desemele, etc. nu conțin caracterul de publicitate de cât dacă au fost vândute sau expuse spre vânzare, distribuite sau afișate în public, legea nepedepsind cea publicitate restrânsă care ar rezulta bună oară din imprimarea unei scrieri într-o tipografie, dar care nu a fost vândută, ori distribuită de autor;

Că, prin urmare, în virtutea principului statornicit mai sus, președintele trebuia să pună chestiunea în așa mod, în cât jurați întrebați asupra faptului material cât și asupra elementului special al publicității să fi fost puși în pozițiune de a delibera asupra acestui element constitutiv al delictului de calomnie și anume «dacă broșura în chestiune fusese vândută sau expusă spre vânzare»; Că nepecedând astfel, chestiunea este pusă într'un mod greșit și deci fără a mai examina celelalte motive invocate, decizunea cată a se anula;

Pentru aceste motive, Curtea, în neunire cu d-l procuror, casează, etc.;

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S. I

Recurenta Irina T. Ionescu s. a., prin d-l avocat P. Poni.

Intimați Olga și N. Georgescu prin d-nii avocați D. Negulescu și Siroe Petrescu.

***Servitute de vedere.**—**Obligațiunea proprietarului fondului aservit.**—**Nerespectarea distanțelor de a construi.**—**Atingerea dreptului de servitute.**—**Regulament comunal.**—**Dacă el poate desființa drepturile de servitute dobândite de o parte pe temeiul legii.**—**Art. 480, 481 și 634 c. civil.**

I. a) Intrucât servitutea de vedere implică obligațiunea proprietarului fondului aservit de a nu construi decât la anumite distanțe, urmează de aci că dacă cineva construiește fără a respecta această distanță aduce

atingere dreptului necontestat de servitute al celeilalte părți.

b) Servitutea de vedere fiind un drept real, nu se poate stinge sau desființa decât în cazurile expres arătate de această lege.

Prin urmare, un regulament comunal nu poate să desființeze drepturile de servitute reală dobândite de o parte, cu mult înainte de decretarea regulamentului.

c) Dacă în interesul estetice și salubrității unui oraș, un regulament comunal poate impune anumite restricțiuni exercițiului dreptului de proprietate, de aci nu urmează că un asemenea regulament trebuie interpretat în sensul că a înțeles a libera un fond aservit de orice servitute legalmente dobândită de proprietarul vecin, nescotind astfel principiul inviolabilității drepturilor reale imobiliare.

Prin urmare, când tribunalul declară desființată o servitute de vedere între două fonduri vecine prin

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluța * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerile viitoare.

aplicarea regulamentului comunal și pe considerațiuni streine dispozițiilor art. 634 c. civ., cum ar fi lipsa de prejudiciu pentru proprietarul fondului dominant, violează atât citatul articol cât și art. 480 și 481 c. civ. (*Cas. s. I, decizia No. 251, din 26 Martie 1913, prin care se casează sentința Trib. Prahova, s. II, No. 52/912*).

Recurentul Al. Pavelescu, prin d-l avocat Netter Comarnescu, Intimatul Badea Velcescu prin d-l avocat C. Cernescu.

Perimare. — Încheiere prin care se determină drepturile părților cum și cotitatea toturilor de împărțit. — Dacă asemenea încheiere se consideră ca un act de procedură care să se poată perima. — Art. 257 pr. civ.

2. Încheierea prin care se fixează masa de împărțit, se determină drepturile părților, cotitatea acestor drepturi și se ordonă eșirea din indiviziune, constituie o hotărâre definitivă, susceptibilă numai de a fi atacată cu apel, iar nu un act de procedură supus perimării.

Prin urmare, tribunalul bine și fără a viola dispozițiile art. 257 pr. civ. a respins ca neadmisibilă cererea de a se perima acțiunea de eșire din indiviziune făcută de părți. (*Cas. s. I, decizia No. 254, din 26 Martie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței trib. Argeș, No. 312/912*).

Recurenta Ana M. Atanasiu prin d-l avocat C. Săvescu, Intimatul Ghiță Grosu prin d-l avocat Obedeanu.

***Regulamentul legii de improprietărire dela 1878. — Obligațiunea pusă prin art. 8 din regulament. — Termenul de 2 ani. — Curgerea acestui termen și în contra moștenitorilor minori ai improprietăritului.**

3. Obligațiunea pusă prin art. 8 din regulamentul dela 1878 ca improprietăritul să se strămute în termen de doi ani la pământul ce i s'a dat și sancțiunea deposedării în caz de nestrămutare, fac parte integrantă din condițiunile contractului de improprietărire și deci termenul de doi ani curge și în contra moștenitorilor minori ai improprietăritului, întrucât în art. 8 nu se face vreo deosebire în privința acestora. (*Cas. s. I decizia 294, din 5 Aprilie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței Trib. Tecuci No. 80/912*).

CASATIE S. II

Recurentul M. Segal prin d-l avocat V. Ducelescu, Intimatul Nicolae Nichita prin d-l avocat Atanasovici.

*** Legea proprietarilor. — Citarea chiriașului la imobilul închiriat, chiar dacă el ar locui în altă parte. — Imobil închiriat pentru o societate de agrement ce n'are existență juridică. — Art. 4 l. proprietarilor.**

1. După ultimul aliniat al art. 4 din legea proprie-

tarilor, chiriașul este considerat ca având domiciliul său obligator la imobilul închiriat ori arendat, fără deosebire de cazul când el locuiește în chiar imobilul închiriat sau în altă parte, căci scopul urmărit de legiuitor a fost de a curma dificultățile cari ar rezulta din punctul de vedere al domiciliului locatarului în materie de locațiune.

Astfel, faptul că chiriașul a prevăzut în contract că închirierea o face în calitate de președinte al unei societăți de agrement, care nu are o existență juridică nefiind recunoscută printr-o lege, ci numai o existență de fapt, nu împiedică ca acțiunea pentru plata chiriei să fie intentată contra sa personal, la domiciliul imobilului închiriat. (*Cas. s. II, decizia civilă No. 94 din 29 Martie 1913, prin care s'a casat decizia Curții de Apel Craiova s. I No. 39/913*).

Recurenta Direcția gen. a C. F. R. lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Mandat. — Întinderea lui. — Interpretare. — Chestie de fapt. — Apel făcut de avocatul căilor ferate.

2. Interpretarea întinderii puterilor date printr-o procură este o chestie de fapt. Astfel, cu drept cuvânt tribunalul anulează un apel făcut de avocatul direcției căilor ferate, când constată, din examinarea procurei dată aceluia avocat, că dreptul de a uza de o cale de atac în contra hotărârilor obținute este subordonat unei delegațiuni speciale dată prin scrisoare sau telegramă din partea direcției și că avocatul său n'a avut o asemenea delegație pentru a face apelul supus judecării tribunalului. (*Cas. II, decizia penală No. 506 din 8 Martie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței trib. Argeș No. 4304/912*).

Recurentul Procurorul general de pe lângă Înalta Curte.

Ministerul Public prin d-l Procuror general Sc. Popescu.

Bigamie. — Pedepsă. — Maximul închisorii. — Admitere de circumstanțe atenuante. — Scoborârea pedepsei până la un an. — Art. 271 și 60 c. penal.

3. Pentru delictul de bigamie pedeapsa fiind maximum închisorii, potrivit art. 271 c. penal, judecătorii nu pot da inculpatului o pedeapsă mai mică de un an când admit circumstanțe atenuante, conform art. 60 c. penal, așa că ei aplică greșit aceste dispozițiuni când condamnă la 15 zile închisoare. (*Cas. s. II, decizia penală 622 din 19 Martie 1913, prin care s'a casat decizia C. Apel din Buc. s. IV No. 7/913*).

Recurentul Ștrul Bic. lipsă.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Legea firmelor. — Comerciant ce operează fără să fi cerut înscrierea firmei. — Contra-

venție. — Competința tribunalului. — Art. 22 l. firmelor.

4. Contravenția prevăzută de art. 22 din legea firmelor se judecă de tribunal cu drept de apel la Curtea de apel. (Cas. s. II, decizia penală 626, din 20 Martie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Tribunalului Dorohoi No. 2019/912).

CASAȚIE S. III

Recurentul Ministerul de interne prin d-l avocat Al. Pastia.
Intimatul Eust. Anagnostopol prin d-l avocat Deșliu.

Prestații comunale. — Tablou întocmit conform art. 34 din legea drumurilor. — Neopozabilitatea lui decât locuitorilor din comuna respectivă. — Contestație la urmărire. — Admiterea ei.

1. Tabloul de prestații, întocmit conform art. 34 din legea drumurilor, nu este opozabil decât locuitorilor din comuna respectivă, cari nu l-au atacat cu contestație la judecătoria de ocol în termen de 21 de zile.

Prin urmare, dacă tribunalul constată în fapt că persoana care este urmărită de către o comună pentru încasarea unei prestații nu a domiciliat nici odată în acea comună, ci în altă parte, unde plătește darea prestațiilor, cu drept cuvânt decide că tabloul întocmit în acea comună nu-i poate fi opozabil și în consecință infirmă acea urmărire. (Cas. s. III, decizia No. 178, din 27 Martie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței tribunalului Buzău, s. II, No. 214/912).

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu.
Intimatul Gh. C. Pociopășteanu, în persoană, C. Pociopășteanu ș. a., prin d-l avocat D. Hortopan.

Timbru și înregistrare. — Vânzare ce ascunde o împărțeață de ascendent, cu caracter de donație. — Contestație din partea fiseului asupra evaluării făcute de părți prin act. — Fixarea taxei în momentul donațiunii, iar nu la moartea ascendentului. — Art. 794 și 795 c. civil; art. 48 al. 1 și 64 litera f din legea timbrului.

2. Dacă se constată că sub forma unei vânzări s'a făcut o împărțeață de ascendent care, atât după codul civil cât și după legea timbrului, are caracterul unei donațiuni sau liberalități a unor bunuri, în posesiunea cărora fii săi au intrat deja fără să dea vre-un echivalent în schimb, instanța de fond săvârșește un exces de putere când amână pe fise de a discuta evaluarea imobilelor dăruite de ascendent fiilor săi, pentru plata taxelor, la moartea sa, de oarece nu se socotește ca avere succesorală de cât aceia ce se găsește în patrimoniul lui de cuius, iar nu și bunurile cari eșiseră din patrimoniul acestuia în timpul vieții. (Cas. s. III,

No. 130 din 22 Martie 1913, prin care s'a casat sentința trib. Gorj No. 67/912).

Recurentul Gh. Ușurelu prin d-l avocat B. Cernea.
Intimatul C. Ușurelu prin d-l avocat Sima Miculescu.

Cambie. — Mijloace ce poate opune debitorul. — Preschimbarea cambiei. — Dovedire. — Inceput de dovadă scrisă rezultând din scrisori. — Complotare cu jurământ supletor. — Mijloc de grabnică soluție. — Respingerea interogatorului și martorilor. — Art. 349 c. com.

3. Instanța de fond nu violează art. 349 c. comercial când admite completarea începutului de dovadă scrisă invocat de debitorul cambial, numai prin jurământ supletoriu ca singurul mijloc de grabnică soluție ce poate completa această probă, înlăturând interogatorul și proba cu martori. (Cas. s. III, No. 182 din 26 Martie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de Apel București s. I No. 64/912).

INFORMAȚIUNI

În momentul d'a pune ziarul sub presă, aflăm că fostul președinte al Curții de casație s. III George P. Petrescu a încetat din viață.

Regretatul defunct a fost un jurisconsult de valoare. El este autorul cunoscutei și apreciatei scrieri cu privire la: *Succesiuni, Donațiuni, Testamente, Hipoteci și Privilegii*. Atingând limita de vârstă (68 ani) acum două luni fusese scos la pensie.

Ca și regretatul fost președinte Mandrea, moartea l'a secerat prea de timpuriu, nelăsându-i timp a se bucura de pensiunea ce legea îi acordase.

Ecouri dela examenele de drept

XXIV

- Ce este *actio negotiorum*?
- Acțiunea, care se dă celor vătămați în indritu-urile lor!
- Ce este *actio prohibitoria*?
- O acțiune, care se întâlnește la obligații, când cineva e împedecat să-și exercite o indrituire.
- Ce este *actio confessoria*?
- Este acțiunea, în care trebuie să se probeze vătămarea; ea se bazează pe simpla depozitiție a celui, ce a vătămat!
- Care sunt acțiunile, care protejează servituțiile?
- *Rei vindictio*!
- Care acțiune protejează proprietatea quiutară?
- Proprietatea quiutară e protejată de *ius civile*!
- Care acțiune protejează proprietatea bonitară?
- *Bonorum possessio*!